

Foto: Kontraframe

Begrebsbog til plejeboligbyggeri

1. udkast: Udarbejdet af Bygherreforeningens Netværk for Plejeboliger, april 2022

Kom godt i mål med dit plejeboligbyggeri: Begrebsafklaring til fælles sprog og forståelse

Den stigende levealder betyder, at vi bliver flere ældre i Danmark. Koblet til et øget antal demente, er der derfor et stort behov for flere plejeboliger. Ifølge tal fra Dansk Industri kommer der til at mangle 35.000 plejehjemspladser i 2030. Derfor har landets kommuner såvel som nyere private aktører på markedet travlt med at bygge nye boliger til samfundets ældste borgere.

Plejeboligbyggeri består af mange interesser og interesserter. Det inkluderer bl.a. den sundhedsfaglige forvaltning i kommunerne, bygherreorganisationen, rådgivere, personale, beboere og pårørende. Alle skal enes om, hvilke visioner, der skal være for byggeriet. Og det kan være svært, fordi alle kommer med deres eget perspektiv og forforståelse.

Bygherreforeningens netværk for plejeboliger har derfor arbejdet på at definere de væsentligste begreber på plejeboligområdet, så der kan skabes en fælles forståelse på tværs af plejeboligernes mange interesserter.

Formål og målgruppe

Målgruppen for begrebsbogen er projektgrupper bag plejeboligbyggerier, og dermed både bygherre og forvaltning(er). Formålet er at etablere et fælles sprog og en fælles forståelsesramme for begreber inden for området, som I, i projektgruppen, kan bruge i processerne omkring jeres byggeri.

I begrebsbogen får I defineret ofte anvendte begreber inden for plejeboligbyggeri, ligesom der gives anvisninger til, hvordan I kan arbejde med de enkelte begreber i jeres eget byggeprojekt. Begrebsbogen kan anvendes som opslagsværk for jeres dialog med hinanden og med de resterende aktører i et plejeboligbyggeri. Dermed kan begrebsbogen understøtte, at der skabes en forståelse for, hvordan I kan arbejde og udvikle begreber specifikt i relation til jeres eget byggeri.

Hvad kan du bruge begrebsbogen til?

Brug begrebsbogen til at skabe en fælles forståelse i projektgruppen

Brug begrebsbogen til at diskutere, hvordan I vil udfolde begreberne i praksis i jeres byggeprojekt

Brug begrebsbogen til at afklare nye begreber ved at følge design tænkings-metoden

Metode og brug

Bygherreforeningens netværk for plejeboliger har identificeret gængse og ofte anvendte begreber inden for plejeboligbyggeri. Begreberne spænder vidt – nogle er værdiladet, mens andre er af mere teknisk karakter. Fælles for begreberne er dog, at de kræver en klar afklaring, før I kan arbejde værdifuldt med dem.

I begrebsbogen defineres begreberne, hvorefter de udfoldes så det gennem en række fokuspunkter bliver tydeligt, hvad der skal til, for at I kan implementere begreberne i jeres projekt.

Derudover gives der forslag til, hvilke overvejelser I kan gøre jer, og hvilke spørgsmål I kan stille i byggeprojektets tidlige faser, når I arbejder med begreberne. Her kan I bruge spørgsmålene i de blå bokse som afsæt for en drøftelse i jeres projektgruppe, så I får en fælles forståelse og definition af begreberne i jeres projekt.

Plejeboligbegreber

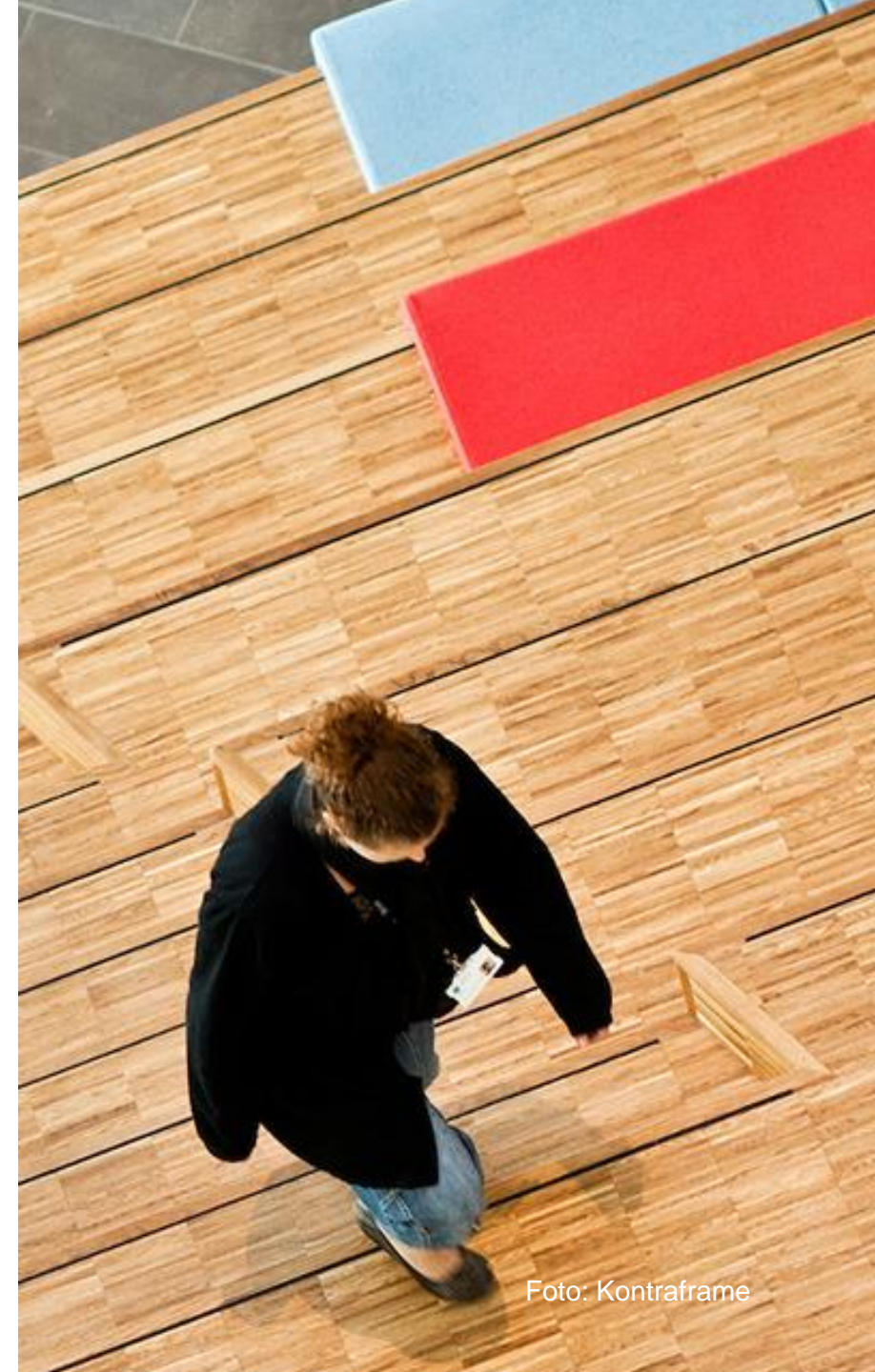
- Flexibilitet
- Fremtidssikring
- Fællesskab
- Hjemlighed
- Institutionelt
- Relation til nærmiljø
- Tryghed
- Velfærdsteknologi

Fleksibilitet

Definition

Begrebet "fleksibilitet" kan i plejeboligregi oversættes til at bygge fleksible plejeboliger med øje for potentielle nye eller ændrede behov. Det handler om at undgå, at I bliver låst fast i løsningerne i de fysiske rammer. Rammerne bør i stedet kunne understøtte potentielle ændringer, og det kræver, at I tænker i robuste designløsninger og multifunktionalitet.

De fysiske rammer har stor betydning for graden af fleksibilitet, og I er derfor nødt til at tænke i fleksible løsninger fra start.

Fleksibilitet

Fokuspunkter

To vigtige fokuspunkter, hvis I vil bygge fleksibelt, er at undgå, at alle rum bliver homogene multirum og at have øje for slutbrugernes forskelligartede behov.

Multifunktionalitet

Bliver rummene *for* multifunktionelle risikere de at miste karakter, og meget ensartede rum gør desuden, at byggeriet ikke appellerer til forskellige mennesker. Der skal arbejdes med rumstrukturer, som kan anvendes på flere måder. Hav bl.a. sanseindtryk in mente, fx ved overgangen fra små til store rum og ved overgangen mellem *ude* og *inde*.

Tryghed

Nogle rum vil lægge op til ro, hygge, tryghed og intimitet, mens andre lægger op til de større forsamlingsrum. Afhængigt af de ældres tilstand, kan disse rum skabe utryghed, og derfor bør I altid arbejde for at gøre byggeriet så trygt som muligt.

Fællesskab

Fællesskabet spiller også en rolle, og de forskelligartede rum skal alle placeres på en måde, så beboerne føler sig som en del af fællesskabet og ikke føler sig ekskluderet eller ensom, selvom selskab og aktiviteter kan vælges til og fra efter behov.

Fremtidige tendenser

Desuden er det værd at nævne, at efterspørgslen på bofællesskaber og andre deleøkonomiske løsninger stiger, og derfor kan I overveje at arbejde med mindre boligarealer og større, fleksible fællesarealer.

Fleksibilitet

Konkrete overvejelser

Vær opmærksom på placeringen af bærende vægge, og overvej det nøje, hvis der skal integreres omfattende løsninger, herunder teknologiske løsninger, som gør det sværere at ændre rummenes anvendelse, når byggeriet står færdigt.

Find en balance mellem fleksibilitet og det generelle i plejeboligerne: Hver etage behøver ikke at have den samme indretning, og forskelligheden i rummenes fysik bør prioriteres lige så højt som forskelligheden i indretning og funktionalitet i de enkelte rum.

Har I tænkt på?

- Fordelingen af servicearealer, fællesarealer og privatarealer?
- Placeringen af bærende vægge?
- Potentielle lovmæssige udfordringer i forhold til hvad lokalerne må benyttes til?
- Hvordan huslejen skal betales?
- Hvordan I fastholder følelsen af hjemlighed og undgår homogene og kønsløse multirum?
- Fremtidige trends og tendenser, herunder deleøkonomi og en større efterspørgsel på bofællesskaber?
- At byggeriet skal lægge op til flere valgmuligheder, så der sikres en løbende variation?

Fremtidssikring

Definition

Fremtidssikring af et plejeboligbyggeri er stærkt relateret til byggeriets fleksibilitet og handler desuden om at skabe en klart defineret tidshorisont.

I forhold til det levede liv inden for væggene, spiller teknologien, den demografiske udvikling og tendenser inden for brugernes behov og ønsker, en vigtig rolle, når I skal definere, hvad byggeriet skal kunne og rumme i fremtiden. Men hvad med bygningsdrift- og levetid?

Fremtidssikring handler også om materialevalg og om bæredygtighed: At sikre, at byggeriet holder lige så længe som det var intentionen at det skulle.

Fremtidssikring

Fokuspunkter

Fleksibilitet

For at bygge fremtidssikret, skal byggeriet være fleksibelt. Det er komplekst, da vi bygger til en fremtid, som vi reelt set ikke kender. Første skridt på vejen er at blive enige om, hvilken tidsramme I opererer med, hvis I vil fremtidssikre byggeriet. Pas desuden på ikke at gå i fælden, hvor I fremtidssikrer til en fremtid, som slet ikke kommer.

Lovgivning

Lovgivningen på plejeboligområdet er et uundgåeligt fokuspunkt, da lovgivningen ofte spænder ben for fremtidssikring og fleksibilitet. Det skal anerkendes, at der er særlige behov at imødekomme, når plejeboliger skal opføres, og det kan være nødvendigt at tænke ud af boksen for at finde nye måder at bygge på, som fortsat lever op til den nuværende lovgivning på området.

Fremtidssikring

Fokuspunkter (fortsat)

Bærende vægge og skillevægge

Et andet vigtigt fokuspunkt er overvejelsen om, hvorvidt I vil gøre byggeriet fleksibelt i forhold til andre formål end plejeboliger. Undgå for mange skillevægge, som ikke kan flyttes, og vær opmærksom på etagehøjden. Det kan være rentabelt at opføre et byggeri med højere etager, hvis det sikrer rumhøjden og fremtidigt brug.

Fremtidens brugere

Overvej desuden fremtidens brugere: Den traditionelle boform som vi har i dag, og den generation som bor på plejehjem nu, har andre behov end fremtidens borgere i plejeboligerne.

Kan I allerede nu imødekomme fremtidens brugeres behov? Eksempelvis med en "kollektiv" afdeling i plejeboligerne, hvis borgerne har været vant til at bo i kollektiv, så plejeboligerne bliver mere attraktive for specifikke brugergrupper og medtænker borgernes interesser.

Fremtidssikring

Konkrete overvejelser

Tidshorizonten har stor betydning for byggeriets fysik – er der behov for midlertidigt modulbyggeri eller langvarige løsninger, hvor de fysiske rammer passer på de ældre borgere såvel som miljøet mange år frem? Bæredygtighed og materialevalg er en nødvendig faktor, hvis I vil fremtidssikre.

Ønsker I, at byggeriet kan ændre funktion, kan I gøre jer konkrete overvejelser om eksempelvis, hvordan to plejeboliger skal kunne konverteres til:

- Ungdomsboliger
- Et puslerum og et legerum i en børnehave
- Et familiehus

Har I tænkt på?

- Kommende generationers behov?
- Hvilken tidshorizont I arbejder ud fra, når I taler om *fremtiden*?
- Modulbyggeri eller andre alternative løsninger?
- Materialevalg der passer til tidshorizonten og bæredygtighedsambitionen?
- Lovgivningens rammer – nu og i fremtiden?
- Muligheden for at opføre et byggeri, som kan skilles ad og genanvendes, når nye behov opstår?

Fællesskab

Definition

Begrebet fællesskab er svært at give en entydig definition, da alle brugere vil have forskellige behov for fællesskaber. Men I skal altid overveje muligheden for frit at kunne vælge fællesskaberne til eller fra. Ligeledes kan I tage stilling til formen for fællesskab, og opsætte nogle overordnede rammer, fx om der er tale om et praktisk fællesskab eller et værdifællesskab.

Foto: Kontraframe

Fællesskab

Fokuspunkter

Frihed

Et af de vigtigste fokuspunkter, når I arbejder med fællesskabsbegrebet, er at skabe en frihed til at vælge fællesskaberne til og fra efter behov. Fællesskaberne skal understøttes af både de fysiske rammer og af personalet, og det er nødvendigt, at der er en klar strategi eller rutine for, hvordan nye beboere optages i eksisterende fællesskaber.

Relationsopbygning

Det skal være muligt for beboerne selv at skabe relationer på tværs af bo-grupper eller andre forudbestemte fællesskaber. Her kan beboerne nemlig etablere fællesskaber på forskellige niveauer, og dermed indgå i frivillige fællesskaber som tilgodeser netop deres sociale behov.

Tvungne og fasttømrede fællesskaber

Overvej udfordringerne ved de meget "fasttømrede" fællesskaber. Bo-grupper af fx 6 personer kan give udfordringer for at kreere et reelt fællesskab grundet forskellige kognitive niveauer og eventuelt sengeliggende borgere.

Fællesskab

Konkrete overvejelser

Hav beboerne in mente, når I fx taler om at skabe ”hyggelige hverdagsaktiviteter”. Synet på hvad, der er hyggeligt, og hvor meget eller lidt der skal til, før beboerne bliver socialt og sanseligt ”mættet” varierer gennem livet, og plejeboligbeboernes individuelle tilstand har stor indflydelse på, hvilke former for fællesskaber de kan rumme, før de bliver for trætte.

De fysiske rammer skal understøtte gode fællesaktiviteter, der kan øge tryghed og hjemlighed – men hvor beboerne undgår ”institutionelle fællesøvelser”. Hvis aktiviteter og fællesskaber i en plejebolig skal give mening, skal det være muligt både at deltage og se på. Overvej muligheden for, at beboerne kan trække sig tilbage eller finde ro i de store rum: Hvordan sikrer I, at alle beboere føler sig trygge, selv på de større fællesarealer og i større forsamlinger?

Fællesskaberne stiller i sagens natur også krav til fællesarealerne og til beboernes egne boliger. Overvej, om de bør lægge op til små fællesskaber, hvor man kan invitere en relation med inden for? Omvendt kan for store boliger være et benspænd for, at beboerne bevæger sig ud i fællesområderne.

Hvis boligerne bliver for funktionelle og en ”reel bolig” kan det mindske brugen af fællesarealer og dermed fællesskabsfølelsen. Derfor skal I overveje, ”hvor meget bolig” I lægger ind i boligen?

Der findes en række konkrete funktioner, som kan øge fællesskabsfølelsen, fx en frisør, et fitnesslokale, en café eller have – eller en børnehave, sportsklub eller andet ”liv” i nærheden.

Fællesskab

Har I tænkt på?

- Kommende generationers behov for fællesskaber og fællesskabernes karakter?
- At forberede jer på brugernes reaktioner? Hvad hvis man møder modvilje mod fællesskaber og -aktiviteter?
- Hvilke briller har ledelsen på? Er personalet på besøg i beboernes hjem, eller er deres hjem plejernes arbejdsplads? Det er ikke altid bygningen der sætter rammerne – men et spørgsmål om ledelsesstil
- Mulighederne for at deltage på forskellige niveauer (aktiv deltagelse, passiv deltagelse, observation på afstand)?
- Kan vi engagere yngre generationer og skabe fællesskaber på tværs af generationerne?
- Mulighederne for, at beboere, der før har levet i ensomhed, bliver stille og roligt ”indsluset” i fællesskaberne?
- Hvis I bygger plejeboliger til særlige behov, hvordan vil I så håndtere det faktum, at beboerne ofte ikke har indflydelse på, hvilket plejehjem de kommer til?
- Hvordan omgivelserne kan understøtte følelsen af liv og fællesskab?
- Kulturforskelle: Mange kulturer er vant til at gå mere ud, mens danskere opholder sig langt mere i privaten end de fleste andre kulturer og nationer – og danskere er vant til at invitere folk hjem. Dette påvirker, hvordan vi kan og bør designe plejeboliger globalt.

Hjemlighed

Definition

Begrebet hjemlighed kan med fordel sættes op mod begrebet *institutionelt*. Følelsen af hjemlighed kan være til stede både i egne boliger og på fællesarealerne, og den største konflikt i forhold til begrebet opstår, når I skal finde den rette balance i, at byggeriet er beboernes hjem og plejernes arbejdsplads. Det stilles dermed krav til alt fra hygge til funktionalitet.

Det skal desuden afgøres, hvor frie tøjler beboerne skal have for selv at påvirke indretningen af deres egne boliger, og hvilke konkrete muligheder de i så fald får.

Hjemlighed

Fokuspunkter

Genkendelighed og tryghed

To vigtige fokuspunkter, når I arbejder med hjemlighed, er genkendelighed og tryghed. Overvej beboernes generationer – hvad er de vokset op med, hvilke designløsninger og konkrete genstande kan skabe genkendelighed og tryghed hos dem, selv hvis de døjer med demens eller lignende kognitive udfordringer.

Møblering og belysning

Andre faktorer, som påvirker hjemligheden, og som bør overvejes tidligt, er møblering, belysning, lyd og materialer. En ensartethed i møblering og materialer i alle rum, kan reducere følelsen af hjemlighed og øge den institutionelle følelse.

Beboernes konkrete behov

Tænk på netop jeres plejeboligs beboere og deres behov. Hvilken grad af sanselige stimuli er der behov for, hvis beboerne skal trives bedst, og hvordan kan det komme konkret til udtryk gennem fx naturlige, rolige materialer og farver?

Hjemlighed

Konkrete overvejelser

Overvej, om I skal have professionel hjælp til indretningen af plejeboligerne, herunder valg og placering af møbler, den æstetiske linje samt belysning.

Helt konkret kan størrelsen af boenheder få indflydelse på graden af hjemlighed. Arbejder I med for store enheder kan den institutionelle følelse hurtigt overdøve følelsen af hjemlighed og et tilhørssted.

Overvej desuden ibrugtagningen, hverdagen og ledelsens rolle. Hvis der skal være en følelse af hjemlighed, hvad stiller det så af krav til ledelsen og personalet på daglig basis?

Har I tænkt på?

- Hvordan sikrer I den hjemlige følelse, når plejeboligerne samtidig er en arbejdsplads med funktionalitet og renlighed i fokus?
- Hvilke konkrete indretningsbehov (belysning, møbler etc.) har I, hvis der skal skabes en følelse af hjemlighed?
- Hvordan beboerne skal kunne personliggøre deres bolig? Fx med vindueskarme, hylder o.l. til opbevaring af personlige genstande?
- Står plejepersonale (og leder) alene med opgaven om at gøre plejeboligerne hjemlige?
- Hvordan I skaber æstetik i bygningerne?
- Hvordan I tilgodeser beboernes erfaringsramme og skaber genkendelig igennem indretningen?

Institutionelt

Definition

Det institutionelle står på mange måder overfor begrebet *hjemlighed*. Her er fokus på både bygningens fysiske rammer, personalets arbejdsdag i bygningen og på beboernes levede liv i plejeboligen. Det handler kort sagt om både at have brugeren og brugen af huset for øje.

At bygge en plejebolig kræver en forståelse for plejernes arbejdsdag og konkrete behov, så I bygger funktionelt, men det må ikke ske på bekostning af beboernes følelse af hjemlighed og tryghed i plejeboligen. I forhold til dette begreb stiller lovgivningen på området en række konkrete begrænsninger, fx i forhold til størrelsen af badeværelser etc.

Institutionelt

Fokuspunkter

Tryghed og hjemlighed

Et væsentligt fokuspunkt er balancen mellem tryghed og det institutionelle udtryk. Mange tiltag, fx håndtag på badeværelserne og gelændere langs gangene, kan skabe en tryghed blandt de ældre, når de færdes i plejeboligen, men kan være svært at forene med følelsen af hjemhed. Overvej, hvordan de fysiske rammer kan skabe den tryghed som beboeren har behov for, uden at den institutionelle følelse tager over.

Personale og plejeremedier

I bør desuden overveje synligheden af personale og plejeremedier – igen med fokus på at skabe tryghed uden at øge den institutionelle følelse.

Institutionelt

Konkrete overvejelser

Undgå vanetænkning og vær skeptisk, når plejeboligen skal indrettes: Hvad er konkrete rammer og regler for plejeboligindretning – og hvad er bare gamle vaner? Tillad jer selv at tænke nyt og udfordre normen.

Orienter jer i, hvad der er anbefalinger, og hvad er reelle regler – og overvej hvordan I kan udfordre og nytænke disse? Fx kan regler, som dikterer, at beboerne ikke må lave kaffe i fællesområderne, men kun på deres egne værelser, spænde ben for fællesskabsfølelsen.

En anbefaling fra plejebolignetværket lyder: *Hav altid først fokus på jeres behov og løsningerne på disse behov – tjek derefter reglerne på området.*

I forhold til belysning, lyd, materialevalg og komfort anbefales det at tænke i fleksible løsninger, så de fysiske rammer understøtter beboernes følelse af hjemlighed uden at gå på kompromis med det praktiske arbejde de ansatte skal udføre. Konkret kan det fx betyde fleksible belysningsløsninger, hvor man undgår, at en iøjnefaldende belysning til arbejdsformål er tændt, når det ikke er nødvendigt.

Overvej i hvor stor grad – og hvordan – I vil inddrage beboerne ud fra tesen ”Kan du selv, så skal du selv”. Beboerne kan eksempelvis få ansvar for et fællesområde ude eller inde. Når beboerne føler personligt ansvar for et område, kan det øge deres engagement og interesse for de fysiske rammer, og reducere følelsen af, at de befinder sig i en institution.

Institutionelt

Har I tænkt på?

- Hvordan gør I plejeboligen til et godt sted at bo og arbejde?
- Hvordan giver I beboerne personlig frihed i plejeboligen?
- Hvordan kan I vende tanken om det institutionelle, så det får en mere positiv klang?
- Hvordan finder I balancen mellem "hjem" og "plejebolig" i forhold til personlig frihed, overvågning og fælles regler?
- Hvordan kan personalet sætte sit præg på byggeriet, så det har de funktioner, der ønskes?
- Om I vil udfordre normen for indretningen af plejeboliger?

Relation til nærmiljø

Definition

For at diskutere relationen til nærmiljøet, er der brug for en klar geografisk afgrænsning af, hvad der menes med dette, og hvor I helt konkret sætter grænsen for jeres plejeboligs nærområde. Når I har defineret en geografisk forståelse af nærområdet, skal denne med det samme tages op til revision med beboerbrillerne på. For de dårligst gående beboere vil nærmiljøet givet vis være mindre end for andre. I bør derfor arbejde med flere niveauer af nærområder.

Et andet element af nærmiljødiskussionen er, at I skal have sat en grænse mellem det private hjem og service-/fællesarealerne. Hvor føler beboerne sig hjemme, og hvornår er de på neutral eller fremmed grund?

Relation til nærmiljø

Fokuspunkter

Ambitionsniveau og muligheder

Allerede inden byggeriet opføres, skal I tage stilling til, hvad ambitionen er, og hvad stedet og nærmiljøet skal kunne, når byggeriet står færdigt. Hvad er relationen til nærmiljøet, og hvilke muligheder er der for partnerskaber med eksempelvis nærtliggende faciliteter, frivilligordninger med kommunen eller integration af ældreboliger og børneinstitutioner. Analysér området omkring jer og dets værdier. Er der tale om et by- eller naturmiljø, og hvilke udfordringer eller begrænsninger kan dette skabe?

Hvor starter nærmiljøet?

Overvej desuden om nærmiljøet for jer starter udendørs eller allerede indendørs (fra beboeren træder ud over sin egen bopæls dørtærskel).

Nærmiljø i flere niveauer

Nærmiljøer kan tænkes i niveauer – vi er mennesker i forskellige stadier i livet, og hvis der skal være plads til alle, så kræver det, at vi er bevidste om hinandens behov.

Relation til nærmiljø

Konkrete overvejelser

Tag højde for jeres konkrete lokation, og for hvilke kvaliteter området har. Hvad kan det tilbyde beboerne? Og hvad kan I tilbyde nærområdet?

Overvej, hvordan I kan inddrage både beboerne og borgerne omkring plejeboligen i dialog. Hvilke ønsker til nærmiljøet har beboerne, og har borgerne rundt omkring plejeboligen et ønske om at engagere sig i livet i og omkring plejeboligen?

Spørg fx beboerne hvad de savner mest fra tidligere nærmiljøer de har været en del af.

Har I tænkt på?

- Hvordan I vil indgå i dialog med beboerne omkring deres behov og ønsker til nærmiljøet?
- Hvordan I vil indgå i dialog med nærområdet, etablere partnerskaber etc.?
- Hvordan I får inddraget og udnyttet nærmiljøets muligheder optimalt?
- Hvilke krav til sikkerhed og overvågning der vil opstå?

Tryghed

Definition

Tryghed i en plejebolig handler om mange ting, lige fra at skabe en sikker proces omkring indflytningen, velkendt personale til en tryk hverdag med adgang til den nødvendige pleje.

I må aldrig undervurdere trygheden i at kunne få følelsen af sit eget hjem, sine egne rutiner eller andre velkendte "ankre" med sig.

Tryghed

Fokuspunkter

Genkendelighed

Genkendelighed er et vigtigt fokuspunkt, når I taler om tryghed. For det første handler det om ikke at lave pludseligt om på de fysiske rammer i forhold til fx indretning og sanseindtryk, så de ældre får sværere ved at orientere sig. Dernæst handler genkendelighed om, at beboerne skal kunne se sig selv afspejlet ikke kun i egen bolig, men også i fællesområderne – både inde og ude.

Genstande og objekter

Genstande til hjælp og pleje, fx et håndtag på badeværelset, kan skabe en følelse af tryghed og øge selvstændigheden, men samtidig kan en skinne i loftet, der i fremtiden kan bruges som en lift, virke demotiverende og institutionelt, og dermed have en negativ effekt på tryghed såvel som hjemlighed.

Kulturen på arbejdspladsen

Kulturen på arbejdspladsen er et andet væsentligt fokuspunkt, da et stresset og presset personale kan skabe utryghed blandt beboerne. Ligeledes kan stor udskiftning i personalet og en mangel på velkendte ansigter også skabe usikkerhed. Overvej, hvordan de fysiske rammer kan skabe det bedst mulige arbejdsmiljø, og hvordan ledelsen bør sikre personalets trivsel.

Tryghed

Konkrete overvejelser

Planlæg den konkrete indflytningsproces, så den bliver så gnidningsfri som muligt, og tænk over, hvordan de fysiske rammer kan støtte op om, at beboerne tager personlige genstande med og personificerer deres nye hjem. Forsøg at skabe en kultur, der bakker op om beboernes personlige præg.

Overvej desuden, om I kun bygger til enkeltpersoner, eller også til par? Hvad betyder det for trygheden at kunne flytte i plejebolig sammen med sin partner, og hvad stiller det af krav til de fysiske rammer?

Tænk over, hvordan I vil tage imod nye beboere og i modtagelsen tager højde for deres personlighed og behov. Det kan være en fordel at have forskellige tilgange i forhold til indslusningen af en ny beboer, alt afhængigt af dennes tilstand, sociale behov og værdier.

Har I tænkt på?

- Hvordan I skaber tryghed omkring selve flytningen og sikrer, at den nye beboer har al den nødvendige information for at føle sig tryk i overgangen fra hjem til plejebolig?
- Hvad skulle der til for, at I selv ville føle jer trygge?
- Hvilke situationer kan gøre beboerne utrygge?
- Hvordan vil I håndtere uundgåelige ændringer i de fysiske rammer, fx ombygning eller renovering?

Velfærdsteknologi

Definition

Det er vigtigt at overveje, hvad formålet med den teknologiske løsning er, og til hvis fordel den skal implementeres. Øger den beboernes værdighed eller trivsel? Skaber den en bedre drift eller økonomi? Forbedrer den arbejdsmiljøet eller noget helt femte?

Gør jer fælles overvejelser om, hvor meget teknologien skal styre og bør fylde i beboerne og plejernes hverdag. Det væsentligste, når en velfærdsteknologisk løsning skal implementeres, er at teknologien skaber øget trivsel og tryghed for beboerne. Der bør derfor være tale om hjælpemidler og teknologier, som hjælper beboerne til i højere grad at kunne klare sig selv.

Velfærdsteknologi

Fokuspunkter

De varme hænder

De varme hænder er fortsat vigtige og kan ofte ikke erstattes. Det er vigtigt at huske, at menneskelig kontakt kan være essentielt for beboernes trivsel.

En individuel vurdering

Hvert projekt bør vurderes individuelt med en statusgennemgang af følgende:

- Hvor er vi nu?
- Hvad findes der på markedet og hvordan fungerer produkterne?
- Hvad er vores målgruppes konkrete behov?

Beboerne i fokus

Beboerne skal være i fokus, når I indtænker teknologiske løsninger. En eventuel aflastning af personalet er en sidegevinst, men bør ikke være den primære årsag til øget teknologi. Omvendt kan teknologi mindske antallet af nedslidte eller stressede/sygemeldte medarbejdere i sundhedssektoren, så der er derfor altid behov for en individuel vurdering af den nuværende situation og potentielle løsning.

Velfærdsteknologi

Konkrete overvejelser

Er der tale om en velfærdsteknologisk løsning, som eksempelvis styrer lys og døgnrytme, skal fordelene ved dette holdes op mod den personlige frihed og følelsen af hjemlighed og ejerskab over egen bolig. Overvej desuden æstetikken kontra den institutionelle følelse, når der arbejdes med velfærdsteknologi.

Gennemtænk implementeringsfasen grundigt. For at teknologien kan skabe værdi, skal I sikre, at personalet forstår, hvordan velfærdsteknologien kan bruges, og at personalet ønsker at bruge den.

Overvej fordele og ulemper ved forskellige løsninger: Fx teknologier såsom sensorer i gulvet, der undersøger om beboerne falder ud af sengen, kan både mindske intimiteten og hjemligheden med følelsen af, at nogen holder øje med en, men også skabe tryghed og bedre nattesøvn uden forstyrrelser.

Har I tænkt på?

- Hvordan ønsker I, at balancen mellem teknologiske løsninger og varme hænder skal være i jeres plejebolig?
- Hvad betyder implementeringen af en teknologisk løsning nu, for fremtidssikringen af byggeriet og byggeriets fleksibilitet?
- Hvordan vil I kombinere velfærdsteknologiske løsninger med æstetik, etik og værdighed?
- Hvordan vil I undersøge markedet, indhente viden og udvælge en konkret teknologisk løsning?
- Kan I påvirke leverandørerne til at skabe æstetiske løsninger af god kvalitet?

Skal I definere et nyt begreb?

Står I overfor at skulle arbejde med et begreb, som ikke findes på listen, kan vi anbefale følgende tilgang til at udfolde og definere begrebet, så alle parter arbejder inden for en fælles forståelsesramme.

Følg de fire skridt for at udfolde nye begreber til jeres praksis

Sympatisér

- Hvordan tænker beboere? Hvordan forstår beboeren begrebet?

Definér

- Hvilken sammenhæng kan begrebet fungere i? Hvilken udfordring kan det løse?

Udvikl

- Hvordan kan begrebet udfordres? Hvordan kan det gøres anderledes?

Kreér

- Hvordan kan det præsenteres? Hvordan ser løsningen ud?

Skal I definere et nyt begreb?

Står I overfor at skulle arbejde med et begreb, som ikke findes på listen, kan vi anbefale følgende tilgang til at udfolde og definere begrebet, så alle parter arbejder inden for en fælles forståelsesramme.

Følg de fire skridt for at udfolde nye begreber til jeres praksis

Sympatisér

- Hvordan tænker beboere? Hvordan forstår beboeren begrebet?

Definér

- Hvilken sammenhæng kan begrebet fungere i? Hvilken udfordring kan det løse?

Udvikl

- Hvordan kan begrebet udfordres? Hvordan kan det gøres anderledes?

Kreér

- Hvordan kan det præsenteres? Hvordan ser løsningen ud?

Tak fordi du læste med!

Held og lykke med dit plejeboligbyggeri.

Vil du vide mere om begrebsbogen, om Bygherreforeningens [netværk for plejeboliger](#) eller om foreningens arbejde generelt, kan du kontakte:

Emily Krygell Schrøder, projektleder
eks@bygherreforeningen.dk

Christine Skovgaard Madsen, kompetencechef
csm@bygherreforeningen.dk

Lars Bertelsen, projektchef
lb@bygherreforeningen.dk